

BFR Bygdefolk For Rovdyr
Granengmoen
2512 Kviknepladsen
E-post: post@bfrnorge.com
www.bfrnorge.com

Til: Klima- og miljødepartementet
Att: Klima- og miljøministeren
Postboks 8013
Dep 0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Oslo, 25.09.2016

Kopi til:

Til: Fylkesmannen i Hedmark
Postboks 4034
2306 HAMAR
fmhepost@fylkesmannen.no

Fylkesmannen i Oslo og Akershus
Postboks 8111
Dep. 0032 OSLO
fmoapostmottak@fylkesmannen.no

Bygdefolk for rovdyr klager på vedtaket til Rovviltnemnda i region 4 og region 5 om kvote og område for lisensfelling av ulv innenfor *forvaltningsområdet* for ynglende ulv i 2017.

6. juni 2016 vedtok Stortinget bestandsmålet på 4-6 årlige ungekull av ulv. 3 av disse skal være i revir som er helnorske. Ungekull utenfor ulvesonen skal regnes med. Der en del av reviret ligger i Sverige skal et ungekull medregnes med en faktor på 0,5.

Rovviltnemnda i region 4 og region 5 har nå vedtatt et uttak på 24 ulver innenfor forvaltningsområdet for ulv.

Bygdefolk for rovdyr tviler sterkt på at det å ta ut 24 dyr av en bestand på 65-68 ulver ikke er til skade for bestandens overlevelse.

«Det ble vinteren 2015-2016 registrert 65-68 ulver som kun holdt til innenfor Norges grenser. I tillegg ble det registrert minst 25 ulver som lever i grenserevir på begge sider av riksgrensen mot Sverige. Kilde: Rovdata»

Uttak av 24 ulver innenfor ulvesonen sammen med uttak utenfor ulvesonen utgjør dette til sammen 47 ulver. Dette innebærer uttak av ca. 70 prosent av den marginale ulvebestanden på norsk jord. Bygdefolk for rovdyr kan ikke se at dette vedtaket er basert på en kunnskapsbasert forvaltning som ivaretar det biologiske aspektet.

I tillegg er allerede 10 ulver døde i 2016.

Krypskyting utgjør også en stor trussel mot ulvebestanden, noe det ikke tas hensyn til i de store uttakene av ulv. De store uttakene har alvorlig innvirkning på en allerede marginal bestand.

Bestandsnivået til ulv er så lavt at populasjonen risikerer å dø ut og derfor er også den genetiske verdien av hvert enkelt dyr potensielt meget høy.

I NINAs Fagrapport 61, "Utredninger i forbindelse med ny rovviltmelding Ulv - Bestandsdynamikk, levedyktighet og effekter av uttak", heter det at ikke en gang 100 dyr er nok til å opprettholde en stabil heterozygositet for framtiden.

Når det er alt for få individer, som i den norske ulvestammen, vil graden av heterozygositet synke, og hele bestanden rammes av innavlsdepresjon. De genetiske studiene viser at ikke bare den norske, men også den skandinaviske ulvestammen har en mye lavere grad av heterozygositet, enn både den historiske bestanden av ulv i Skandinavia og den nåværende bestanden av ulv i grensetraktene Finland/Russland.

Myndighetene har satt et lavt bestandsmål på 4 – 6 ynglinger av ulv pr år. Ulv velger helst heterozygotisk når den parrer seg, det vil si den velger en partner som har mest mulig ulike gener fra seg selv.

Alfahunnen i Slettås har tidligere parret seg med en av sine egne sønner fra et tidligere kull, og alfahunnen i Østmarka fikk valper med sin egen datter, i mangel på tilgang på nye partnere. Så lite ulv er det i Norge at disse alfadyrene ikke klarte å finne seg en ny partner utenfor sin egen familie.

Kjente forskere stiller nå spørsmålet om bevaringen av rovdyr i Skandinavia kun handler om å unngå å utrydde helt den lille ulvestammen som er igjen, eller om bevaring også bør innebære og opprettholde genetiske aspekter ved ulvepopulasjonens helse:

Rapport: What the Inbred Scandinavian Wolf Population Tells Us about the Nature of Conservation (2013) v/Jannicke Råikkönen (Swedish Museum of Natural History, Department of Contaminant Research, Stockholm), John A. Vucetich, Leah M. Vucetich og Rolf O. Peterson (School of Forest Resources and Environmental Science, Michigan Technological University, Houghton, Michigan), Michael P. Nelson (Department of Forest Ecosystems and Society, Oregon State University, Corvallis, Oregon) har i en årrekke undersøkt forekomsten av misdannelser i den Skandinaviske ulvestammen.

Forskerne fant at misdannelser har økt fra 13% til 40% i en 32-års periode, mellom årene 1978-2012 og flere av misdannelsene skyldes innavl eller genetisk degenerering. Forskjellig type skjelettdefekter på ryggvirvler, alvorlige bittfeil og hjerte- og testikkelfeil er blant skader som er påvist. Forskerne fortsetter med undersøkelsen av ulveskjeletter etter som de mener utviklingen er svært bekymringsfull.

Genetiske analyser beviser at ulven i Norge og Sverige er sterkt preget av innavl.

Spesielt verdifulle genetiske individer:

Bygdefolk for rovdyr minner om at ulvenes opphav er viktig. Ettersom risikoen for innavl er stor når det gjelder ulv, er det genetiske opphavet viktig når rovviltnemndene skal fatte vedtak om lisensjakt og andre uttak av ulv.

Det er på det rene at flere av ulvene som rovviltnemnda i region 4 og region 5 har vedtatt å ta ut, nedstammer fra genetisk verdifulle individer.

Rovviltnemnda i region 4 og 5 skriver i sitt vedtak følgende:

«Fylkesmannen instiller også på at hele flokken i Slettåsreviret tas ut. Hannulven i Slettås er barnebarn av Galvenimmigranten, og er dermed også et genetisk viktig individ som bidrar til å redusere innavlen. Leveområdene til denne flokken er nær grensen til Sverige og det er sannsynlig at det raskt vil komme nye ulver fra Sverige og slå seg ned i området hvis de tas ut. I følge vedlegg 2 i sakspapirene har det vært svært lave tap av sau i området, 5-8 påviste skader på sau i perioden 2010- 2016. Det er dermed et svært lavt skadepotensiale i flokkens revir.»

I Slettås-reviret er hannen barnebarn av Galven-immigranten og dermed et genetisk viktig individ.

I Letjenna-reviret er hannen i lederparet barnebarn etter Kynna-ulven, en finsk-russisk immigrant. Dette gjør hannen til F2, - en av de genetisk viktigste ulvene i Norge.

Dermed er både hannen i Slettås-flokken og hannen i Letjenna-reviret genetisk viktige individer.

Hvis vedtaket om uttak av Slettås-flokken og Letjenna-flokken opprettholdes, bør de genetisk viktige individene flyttes til Sverige etter følgende avtale med Sverige:

Det er slik at Norge og Sverige har inngått en avtale om felles retningslinjer angående føre-var-status og genetisk status, som bla inkluderer flytting av genetisk verdifulle individer til Sverige hvis kriteriene for felling allikevel er tilstede:

DN, Direktoratet for Naturforvaltning, og Naturvårdsverket i Sverige inngikk i 1. april 2012 en avtale med felles retningslinjer angående føre-var-hensyn i ulveforvaltningen, fordi man bør fastslå genetisk status for ulver som vurderes skutt. Retningslinjene innebærer blant annet at Fylkesmennene må tillegge slik genetisk status vekt ved vurdering av fellingstillatelser på ulv.

(<http://www.dirnat.no/multimedia/52335/Felles-retningslinjer-for-forvaltning-av-genetisk-verdifulle-individer-i-den-skandinaviske-ulvepopulasjonen-1-april-2012.pdf&contentdisposition=attachment>)

De ulver som er definert som genetisk verdifulle skal så langt mulig unntas fra skadefelling/skyddsjakt og lisensfelling/licensjakt.

I de tilfeller genetisk verdifulle individer registreres i Norge men der kriteriene for felling er tilstede, skal svenske myndigheter kontaktes for å vurdere muligheten for å flytte individet til Sverige som et alternativ til felling. Dette er aldri forsøkt, så avtalen må ansees som brutt gjentatte ganger.

Det er også slik at ved det forskerne kaller særledes verdifulle individer ønsker Bygdefolk for rovdyr å vise til rovviltforlikets 2.2.21 :

Ved beslutning om uttak av et dyr skal det vurderes om det er mulig med flytting dersom individet er særlig verdifullt. Vi regner med at forvaltningen ved eventuelt uttak av ulv, først undersøker hvert individs genetiske verdi.

Kontakt med svenske myndigheter

Bygdefolk for rovdyr stiller spørsmål om rovviltnemndene i region 4 og 5 har vært i kontakt med svenske myndigheter før de har vedtatt kvote om lisensfelling innenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv i 2017.

Ifølge svenske myndigheter er den svenske ulvebestanden hatt en betydelig reduksjon det siste året: «Inventeringsresultaten från vintern 2015/16 visar att det finns cirka 340 vargar i Sverige. Det är en minskning jämfört med vintern 2014/15 då resultatet var 415 vargar. Kilde: Naturvårdsverket.»

Har rovviltnemndene tatt hensyn til nedgangen i den svenske bestanden? Dette vil gå ut over den norske delbestanden etter som det fører til mindre innvandring fra Sverige, noe som igjen vil føre til ytterligere genetisk svekkelse av den norske bestanden.

Bestandsmålet for 2017

Bygdefolk for rovdyr spør om bestandsmålet om 3 norske ynglinger kan oppnås neste år, når de etablerte revirene som har ynglinger skal skytes vekk?

Dette samsvarer ikke med en forutsigbar forvaltning av ulv med kontinuitet.

I 2015 ble det født valpekull i sju helnorske revir.

Skytes både Letjennareviret og Slettåsreviret bort, forsvinner to av de etablerte revirene med ynglinger. Det er bestemt av Osdalsflokken skal skytes. Østmarka-reviret er oppløst etter at alfahannen er skutt i elgjakt, alfahannen er forgiftet/avlivet.

Bygdefolk for rovdyr spør hvilke etablerte revir som man nå kan forvente ynglinger i neste år slik at bestandsmålet for neste år er oppnåelig, hvis både Letjenna-, Slettås- og Osdalsflokken tas ut?

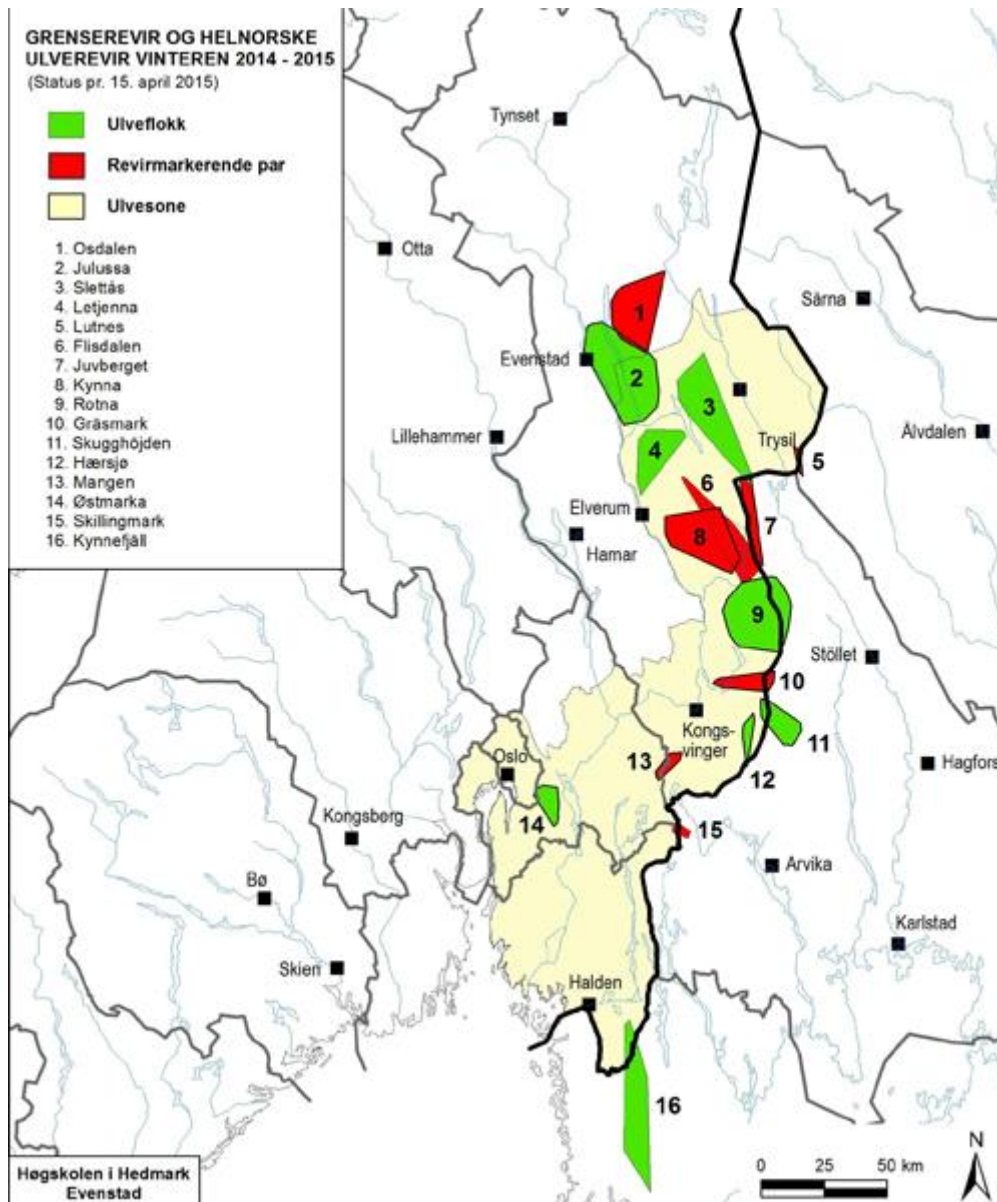
Letjenna-reviret:

Rovviltnemndene foreslår i vedtaket uttak av Letjenna-reviret, noe som Bygdefolk for rovdyr finner helt uforståelig. Dette er et revir som man absolutt ikke bør ta ut.

Letjenna-reviret ligger isolert til, det er skjermet mot vest av Glomma, i Nord mot Julussa-reviret, i øst mot Slettås-reviret og Osensjøen og i sør mot Kynna-reviret. Kan dette ha vært med på å bidratt til minimalt skadepotensiale mot beitedyr utenfor området fra denne flokken?

Letjenna-reviret med både sommer og vinterbeite for elg er å anse som et nøkkelhabitat.

På kartet nedenfor ser man hvor inneklemt/skjermet Letjenna-reviret ligger til.

Kart: Rovdata.

Slettåsreviret:

Ulv i Slettåsreviret har tidligere vintre også hatt tilhold på svensk side av riksgrensen, men nå i vinter var dette lite trolig, da et nytt ulvepar (Varåa) hadde tatt over og etablert sitt eget territorium i de søndre, grensenære deler av tidligere års Slettåsrevir. Kilde: Evenstads rapport om ulv april 2016.

Bygdefolk for rovdyr mener at det ikke er forsvarlig å ta ut to så etablerte revirer med flokker som Letjenna og Slettås - begge har genetisk viktige individer og lite skadepotensiale ovenfor beitedyr.

Både Letjenna, Kynna og Slettås har velegnete habitater for ulv.

Tas disse etablerte revirene med lavt skadepotensiale på husdyr ut, er sannsynligheten svært høy for at det vil komme nye ulver og etablere seg i de samme områdene, og det er ikke sikkert at disse vil ha den samme lave skadepotensialet som det er dokumentert at de nåværende har.

Tas disse norske revirene ut, vil også innavlsraten øke i det som utgjør den norske andelen av den skandinaviske ulvebestanden.

Ved vedtak om lisensfelling av ulv må det tas i betraktning at vår marginale ulvebestand er genetisk svekket og må tilføres nytt blod. Vedtak etter vedtak gjøres som desimerer den marginale ulvebestanden ytterligere. All ulv som befinner seg utenfor ulvesonen skytes vekk fortløpende. All innvandret ulv som kan tilføre den norske ulvebestanden nytt og friskt blod skytes. Og nå vil man for første gang skyte hele ulveflokker med egne revirer innenfor ulvesonen.

Nedgangen i den skandinaviske ulvebestanden vil også føre til mindre innvandring fra Sverige som På skandinavisk nivå viser beregninger at bestandsstørrelsen har falt, fra cirka 460 ulver vinteren 2014-2015 til cirka 430 dyr vinteren 2015-2016.

Det er begrenset hvor mye mer nedskyting ulvebestanden tåler. I tillegg lider ulvebestanden under en dokumentert alvorlig grad av krypskyting.

Vi, foreningen Bygdefolk for rovdyr, minner om at ulv er et fredet rovdyr er oppført på den nasjonale rødlisten som kritisk truet.

Bygdefolk for rovdyr minner om kunnskapsløftet og at forvaltningen av våre rovdyr, også ulv skal bygge på kunnskap fra forskning. Ikke kun baseres på rovviltforliket fra 2011, som har vist seg å være en tragedie for rovdyra. Med begrunnelse i Rovviltforliket settes gang på gang hensynet til beitedyra fremfor våre utrydningstruede rovdyr.

Kunnskap og forskning bør settes i høysetet i forvaltningen av rovdyra våre, det motsatte har alvorlige konsekvenser for ulvestammen, økosystemet og naturen vår. Ulven har, som toppredator også en viktig rolle i økosystemet.

Bygdefolk for rovdyr stiller spørsmål ved forvaltningen/myndighetenes prioriteringer, og håper at vedtak i fremtiden også vil ta større hensyn til tilstanden til ulvebestanden vår, og ikke kun prioriterer beitedyr på bekostning av de få ulvene vi har.

Vi, foreningen **Bygdefolk for rovdyr**, ber om at det ikke gis flere fellingstillatelser på ulv før bestanden har tatt seg opp på et levedyktig nivå, og ikke lengre er oppført som kritisk truet på den Norske Rødlisten 2015.

Med vennlig hilsen

Bygdefolk for rovdyr

Bjarne Løkken
Leder

Ingunn Lund-Vang
Informasjonsansvarlig